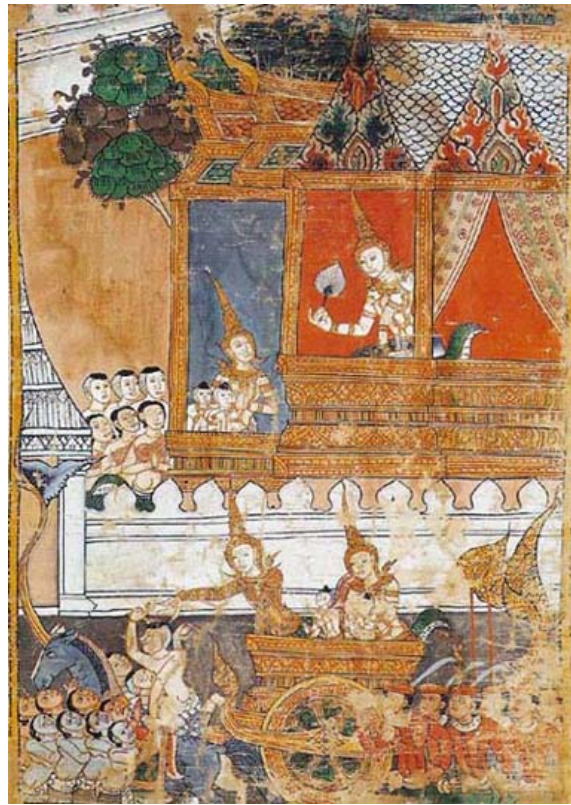

ผ้าพระบฏ

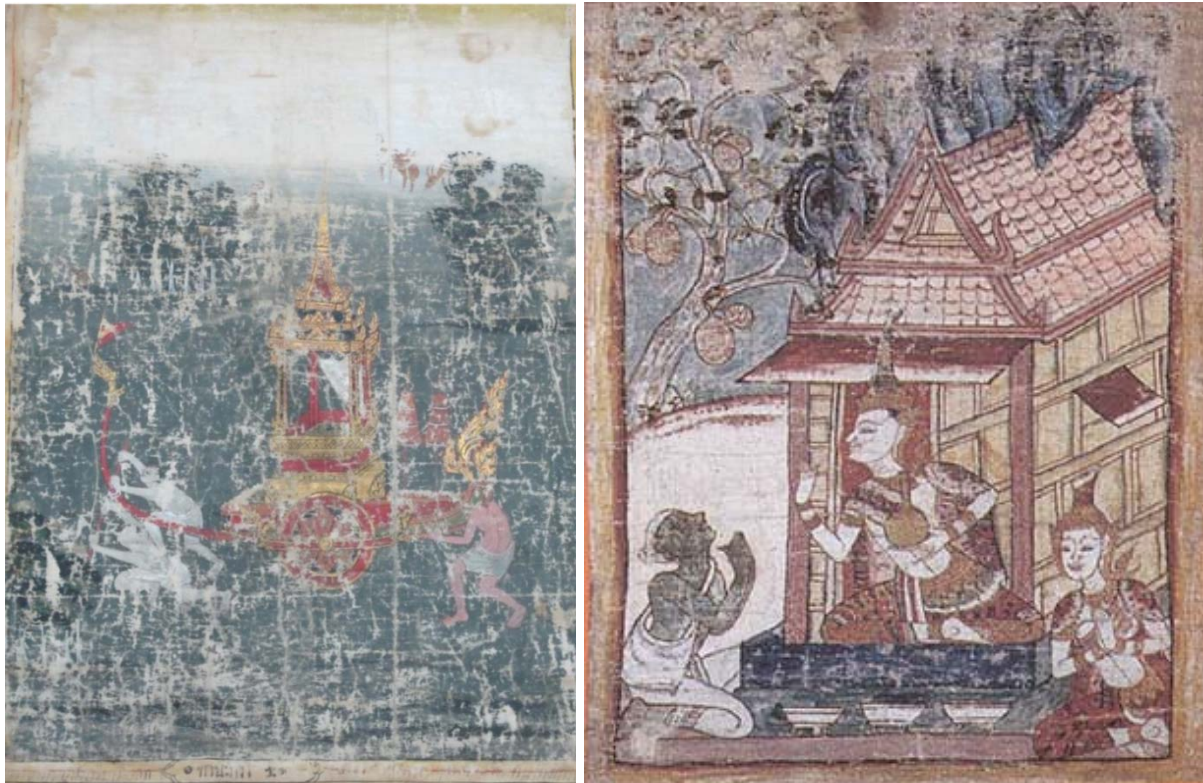
ผ้าพระบฏ เป็นผืนผ้าที่มีการเขียนภาพเรื่องราวเกี่ยวกับ พระพุทธเจ้า พุทธประวัติ หรือทศชาติชาดก หรือข้อคิดธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า มีรูปพระพุทธเจ้า เป็นต้น

คำว่า บฏ มาจากคำในภาษาบาลีว่า ปฏ (อ่านว่า ปะ-ตะ) แปลว่า ผ้าทอ หรือ ผืนผ้า ส่วนมากเป็นผ้าแถบยาว พื้นสีขาว จะมีลักษณะเป็น ผ้าม้วนสี่เหลี่ยมขนาดยาว หรือขนาดย่อม มีขนาดแตกต่างกันตามคตินิยม และความศรัทธา โดยนิยมนวดหรือเขียนเป็นภาพพระพุทธเจ้าพระองค์เดียว หรือขนาบข้างด้วยพระอัครสาวก หรือเขียนเล่าเรื่องพุทธประวัติ หรือเรื่องราวเวสสันดรชาดก ผ้าพระบฏที่มีการเขียนเล่าเรื่องในเวสสันดรชาดกอาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ผ้าพระเวส ซึ่งจะมีการเขียนเรื่องราวตามอุดมคติของสกุลช่างพื้นบ้าน ตามจำนวนเนื้อเรื่องในแต่ละกัณฑ์ของเวสสันดรชาดก ซึ่งมีจำนวน 13 กัณฑ์ คือ ทศพร หิมพานต์ ทานกัณฑ์ วนประเวศ ชูชก จุลพน มหาพน กุมาร มัทรี สักกบรรพ มหาราช ฉกษัตริย์ และ นครกัณฑ์ ซึ่งเป็นกัณฑ์สุดท้าย และมักจะใช้ห้อยหรือแขวนประดับในงานเทศน์มหาชาติ

ผ้าพระบฏเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับพระพุทธเจ้า

ผ้าพระบฏ นิยมใช้แขวนไว้ในอาคาร หรือสถานที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา เพื่อเป็นสิ่งบูชาสักการะ แทนองค์พระพุทธเจ้าหรือพระพุทธรูป หรือเพื่อการ ประดับ ตกแต่งและประกอบการถ่ายทอดสอนสั่ง เผยแผ่พระศาสนา รูปแบบของการเขียนภาพลงบนผืนผ้านี้ เป็นคตินิยมเนื่องในพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน จากประเทศอินเดีย และได้ส่งอิทธิพลไปยังดินแดนต่างๆ เช่น จีน ญี่ปุ่น ธิเบต เนปาล เป็นต้น การสร้างพระบฏนั้นเป็นคตินิยมที่มีทั้งที่นิยมทำขึ้นเพื่อการสืบทอดพระศาสนา เพื่อเป็นพุทธบูชา หรือเพื่อ อุทิศให้แก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว หรือทำขึ้นเพื่อเป็นอานิสงส์แก่ตนเองและครอบครัว เป็นต้น

ผ้าพระบฏ จึงนับเป็นมรดกเชิงศิลปะบนผืนผ้าที่แสดงถึงคตินิยมแห่งความเชื่อความศรัทธาทางพระพุทธศาสนาของบรรพบุรุษไทยที่มีมานับตั้งแต่สมัยสุโขทัย ซึ่งในปัจจุบันก็ยังมีพบเห็นผ้าพระบฏในลักษณะของการเขียนเรื่องราวพุทธประวัติ หรือภาพพระพุทธเจ้าเป็นผ้าผืนยาวในประเพณีแห่ผ้าขึ้นพระธาตุ หรือการเขียนผ้าพระบฏในงานเทศน์มหาชาติ เป็นสำคัญ

